

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
12/461

Dato
18.04.2012

Departementets tilskuddsforvaltning

Jeg viser til kontroll- og konstitusjonskomiteens brev av 12. mars 2012 og mitt brev av 23. mars 2012 hvor jeg opplyste at departementet tok sikte på å gi en tilbakemelding i siste halvdel av april 2012.

Innledning

Finansdepartementer har i brev av 21. mars 2012 bl.a. redegjort for regelverk som har betydning for tilskuddsforvaltningen, dvs. økonomiregelverket, bevilgningsreglementet og forvaltningsloven. Jeg vil derfor ikke gå nærmere inn på dette regelverket, men viser til redegjørelsen i Finansdepartementets brev. Så langt Samferdselsdepartementet kan se, er departementets tilskuddsforvaltning i samsvar med dette regelverket. Likevel vil departementet løpende vurdere muligheter for ytterligere forbedringer av forvaltningen.

Med utgangspunkt i kap. 6 Forvaltning av tilskuddsordninger i Bestemmelser om økonomistyring i staten (heretter kalt Bestemmelsene) redegjør jeg nedenfor for Samferdselsdepartementets tilskuddsutbetalinger i 2011.

Tilskuddsordninger

Samferdselsdepartementet administrerer selv flere ordninger som i budsjettet er plassert på 60- og 70-poster. I tillegg til rene tilskuddsordninger er det på 70-poster også plassert ordninger som gjelder betaling for utførelse av bedriftsøkonomisk ulønnsomme tjenester som det av samfunnsmessige hensyn er viktig å opprettholde. Nedenfor omtales alle departementets egne ordninger, også disse ordningene. Ordninger som underliggende etater har ansvaret for, er ikke omtalt, med unntak av ordninger som er plassert på departementets eget budsjett og som Statens vegvesen

administrerer på vegne av departementet. Samferdselsdepartementet har også vurdert om det i 2011 forekom utbetaling av tilskudd under andre poster.

Tilskudd som departementet forvalter på 70-poster

Kap. 1300 Samferdselsdepartementet

Post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

I Samferdselsdepartementets budsjettproposisjon for 2011, s. 26-27, er det redegjort for hvilke organisasjoner, EU-programmer mv. som omfattes av bevilgningen på posten i 2011. For slike tilskudd faller krav til kunngjøring, søknad og utforming av tilskuddsbrev bort, jf. pkt. 6.4.2 c i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Post 71 Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.

Tilskuddet går til Trygg trafikk, Syklistenes landsforening og ITS Norge, jf. beskrivelse på s. 27-28 i budsjettproposisjonen for 2011. Bevilgningen må anses som øremerket og det er bl.a. ikke krav om kunngjøring, jf. pkt. 6.4.2 a i Bestemmelsene.

Departementet mottar hvert år søknad fra de tre organisasjonene. I brev om tildeling av midler settes det vilkår for hva midlene skal brukes til og krav til rapportering. I tildelingen er det opplyst at departementet eller Riksrevisjonen har adgang til å kontrollere at midlene blir brukt i samsvar med vilkårene for tildelingen.

Post 72 Tilskudd til samferdselsberedskap

I Prop. 1 S (2010-2011), s. 28, går det fram at bevilgningen bl.a. skal dekke utgifter til fylkeskommunenes deltakelse i den nasjonale sivile transportberedskapen, til øvelser og planverksarbeid innen samfunnssikkerhet og beredskap i Avinor AS og Posten Norge AS, samt til havneberedskapsøvelser. Videre finansieres ordningen med reservedelslagring over posten.

Fylkeskommunene blir i eget brev invitert til å søke om midler. Tildelingen skjer på bakgrunn av søknader. Departementet utbetaler midler på grunnlag av refusjonskrav med bilag som dokumenterer kravet. I tildelingsbrev setter departementet krav om rapportering om bruk av bevilgningen og tar forbehold om adgang til å kontrollere at midlene benyttes etter forutsetningene.

Tildeling til Avinor AS, Posten Norge AS og Kystverket skjer på grunnlag av søknad og meddeles i egne brev.

Denne delen av bevilgningen må anses som øremerket.

Som en del av departementets ansvar for sivil kjøretøyreparasjonstjeneste i krig har departementet gjennom mange år hatt en ordning med beredskapslagring av reservedeler til tunge kjøretøy. Ordningen er omtalt i St.prp. nr. 1 (1979-80), s. 38. I 2005 ble denne avtalen sagt opp. Med utgangspunkt i forhandlere som inngikk i denne avtalen og ut fra fastsatte spesifikasjoner ble det inngått en ny avtale med tre forhandlere av reservedeler (Norsk Scania AS, Volvo Norge AS og Bertel O. Steen AS)

som permanente beredskapslagre. Avtalen fra 2005 gjelder reservedeler til kjøretøy over 3,5 tonn. Forhandlerne mottar en godtgjørelse for administrative kostnader etc. Ordningen vurderes avvirket.

Kap. 1311 Tilskudd til regionale flyplasser

Post 71 Tilskudd til ikke-statlige flyplasser

Posten besto i 2011 av to ordninger – tilskudd til flygeinformasjonstjenesten (AFIS-tilskudd) ved ikke-statlige flyplasser med rutetraffic og tilskudd til Stord lufthavn, Sørstokken.

Ordningen med AFIS-tilskudd forvaltes av Avinor AS som på grunnlag av faktura får refundert utbetalingene til de enkelte lufthavnene som har krav på tilskudd. Avinor følger opp ordningen og sender rapport til Samferdselsdepartementet. Ordningen gjelder kun for et fåtall lufthavner (ikke-statlige med rutetraffic) og er ikke kunngjort. Departementet vil ha oversikt over hvem som har rett på tilskudd, bl.a. fordi lufthavner må ha konsesjon fra Samferdselsdepartementet. Bevilgningen må anses øremerket, og det er bl.a. ikke krav om kunngjøring, jf. Bestemmelsene pkt. 6.4.2 a.

Tilskuddet til Stord lufthavn, Sørstokken, er omtalt i Prop. 1 S (2010-2011), s. 39 og må også anses øremerket og ikke omfattet av kravet om kunngjøring. Det er inngått en avtale med flyplasselskapet om tilskuddet. Tilskuddet følges opp ved at det rapporteres og sendes revisorgodkjent regnskap til departementet.

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak

Post 60 Særskilt tilskudd kollektivtransport

Posten besto i 2011 av fem ordninger:

- Belønningsordning for kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene
- Tilskudd til tilgjengelighetstiltak
- Kollektivtransport i distriktene
- Samordning av bestillingstransport og TT-tjenesten
- Nasjonal reisepanlegger og elektronisk billettering

De fire første ordningene har fylkeskommunene/kommunene som målgruppe. For en slikt klart avgrenset målgruppe kan det bl.a. avvikes fra normalprosedyren for kunngjøring, jf. pkt. 6.4.1 i Bestemmelsene.

Belønningsordning for kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene

Ordningen omfatter fylkeskommuner og kommuner. Retningslinjer for ordningen ligger på departementets side på intranett. T.o.m. 2011 omfattet ordningen både tilskudd til byer/områder med fireårige avtaler og ettårige tilskudd. Avtalene følges opp av departementet med bistand fra Vegdirektoratet.

I budsjettproposisjonen for 2011 er det en omtale av hvilke byer/områder som det er inngått fireårige avtaler med.

Tilskudd til tilgjengelighetstiltak

Ordningen administreres av Statens vegvesen på vegne av Samferdselsdepartementet. Den er ett av flere tiltak for å nå det transportpolitiske målet om et universelt utformet transportsystem. Den skal bidra til nødvendige tiltak innenfor transportsystemet på de kommunale og fylkeskommunale ansvarsområdet som grenser opp mot de statlige slik at en sammenhengende universelt utformet reisekjede kan bli en realitet. Det kreves en egenandel på 25 pst. fra kommunen/fylkeskommunen.

Som det går fram av Prop. 1 S (2010-2011) gjelder ordningen kommuner og fylkeskommuner. Alle fylkeskommuner/kommuner kan søke. Invitasjon til å søke om midler blir sendt til fylkeskommuner, bykommuner og kommuner som deltar i prosjektene knyttet til et nasjonalt utviklingsprosjekt for universell utforming i fylker og kommuner.

Kriterier for tildeling og retningslinjer for ordningen er innarbeidet i invitasjonsbrevet. De overordnede kriteriene for tildeling er at tiltakene bygger opp om etableringen av en sammenhengende, universelt utformet reisekjede. Det inviteres til å søke om tilskudd til enkle og kostnadseffektive infrastrukturtiltak. Tiltakene skal planlegges og gjennomføres i dialog med de funksjonshemmedes organisasjoner. Når tiltaket er gjennomført, skal rapport sendes Statens vegvesen. Midler utbetales ikke før denne rapporten foreligger.

Søknader behandles av de regionale vegkontorer som sender sitt forslag til Vegdirektoratet. Et samlet forslag fra Vegdirektoratet sendes Samferdselsdepartementet som foretar tildelingen. Tildelingen i 2011 var i samsvar med Vegdirektoratets forslag.

Kollektivtransport i distriktene

Alle fylkeskommunene får invitasjon til å søke om midler. I invitasjonen redegjøres det for hva slags prosjekter som vil bli prioritert ved behandlingen av søknadene. Det settes krav til rapportering som departementet følger opp. Søknadsskjema og retningslinjer ligger på departementets side på internett.

Samordning av bestillingstransport og TT-tjenesten

Ordningen var en prøveordning for perioden 2009-2011. Ved etableringen i 2009 ble alle fylkeskommunene invitert til å levere forslag til prøveprosjekt. Alle som søkte fikk tildelt midler.

Fylkeskommuner/kommuner er en klart avgrenset målgruppe, hvor det bl.a. kan avvikes fra normalprosedyren for kunngjøring, jf. pkt. 6.4.1 i Bestemmelsene.

Nasjonal reiseplanlegger og elektronisk billettering

Vegdirektoratet er av Samferdselsdepartementet tillagt oppgaver på disse områdene. I 2011 fikk etaten refundert 2,235 mill. kr i forbindelse med kjøp av eksterne tjenester på dette området.

Øvrig tilskudd som administreres av Statens vegvesen på vegne av departementet

Kap. 1301 Forskning og utvikling mv.

Post 72 Tilskudd til miljøvennlig transport, Transnova-prosjektet

Hovedmålet med ordningen er å bidra til reduserte CO₂-utslipp fra transportsektoren.

Transnova skal gi utløsende tilskudd til prosjekter som bidrar til raskere implementering av ny og mer miljøvennlig transportteknologi og transportpraksis, samt støtte, og selv bidra til, informasjon og økte kunnskaper om klimavennlige transportløsninger. For 2011 var det bevilget 73,2 mill. kr til ordningen, hvorav 20 mill. kr er en del av satsingen på miljøteknologiprogrammet.

Samferdselsdepartementet har utarbeidet et mandat for ordningen hvor bl.a. prinsippene for innretningen av Transnova-prosjektet er gitt. Tildelingskriterier utvikles av prosjektleder i samarbeid med prosjektets råd og innenfor rammene i mandatet og krav i forbindelse med den årlige bevilgningen. Tildeling skal være i samsvar med EØS-reglene for offentlig støtte og tilskudd til prosjekter skal notiseres til ESA dersom det er nødvendig.

Næringsliv, organisasjoner, forskningsinstitusjoner og lokale og regionale myndigheter kan søke om prosjektstøtte.

Programbeskrivelse og standard søknadsskjema fins på www.transnova.no

Programmene under Transnova kunngjøres i annonser i en rekke fagtidsskrift, dagspressen, ulike nettsider og i nyhetsbrev fra Transnova. Direktelink til utlysningen sendes til alle de store bransjeorganisasjonene innen transport og logistikk, samt andre aktuelle bransjeorganisasjoner avhengig av tema på programmet som kunngjøres. E-post med link til søknad sendes også til ulike fagnettverk innenfor klima og transport. Som et supplement brukes også pressemeldinger. I 2011 ble twitter og facebook tatt i bruk.

Programmene kunngjøres 6-8 uker før søknadsfristen. I noen få tilfeller er søknader behandlet utenfor frister. Det har vært søknad om støtte til prosjekter som også har andre frister som ikke passer med de Transnova har, f.eks. EU-prosjekter. Disse er blitt behandlet etter samme rutiner som øvrige søknader og målsettingene med prosjektene må være i overensstemmelse med kunngjorte programmer. Søknader som ligger utenfor mandatet avvises uten å bli realitetsvurdert.

Søknadsbehandling foregår etter forvaltningsloven med vanlige klagefrister og klagemuligheter. Av de om lag 260 søknadene som hittil er mottatt (eks. ordningen med tilskudd til ladepunkter i 2009) er det foretatt 99 tildelinger. To har klaget på

Transnovas vedtak. En klage tok Transnova til følge og gjorde om vedtaket etter at nye opplysninger om prosjektet ble lagt fram. En klaget til Samferdselsdepartementet som opprettholdt vedtaket om avslag på søknaden.

Oversikt over tildelte prosjekter fins på www.transnova.no.

Kjøp av samferdselstjenester

Kap. 1310 Flytransport

Post 70 Kjøp av innenlandske flyruter

Bevilgningen går til kjøp av innenlandske flyruter for å finansiere drift av regionale flyruter på i alt 21 ruteområder. Ordningen er basert på anbud lyst ut i hele EØS-området og er regulert av en egen EU-forordning, (EF) nr. 1008/2008 av 24. september 2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet.

Når det har vært gjennomført anbudskonkurranser, redegjøres det i budsjettproposisjonen for den gjennomførte konkurransen og hvem som har fått tildelt anbudene på de ulike ruteområdene.

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak

Post 70 Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen – Kirkenes

Formålet med statens kjøp av sjøtransporttjenester er å sikre et transporttilbud mellom Bergen og Kirkenes for distansereisende og for gods nord for Tromsø. Kjøpet ble konkurranseutsatt høsten 2004. Kontrakten med Hurtigruten ASA gjaldt for 2005-2012. Sjøtransporttjenesten Kystruten Bergen – Kirkenes ble i 2010 lyst ut på anbud på nytt, slik at ny kontrakt gjelder fra 1. januar 2012.

Kap. 1351 Persontransport med tog

Post 70 Kjøp av persontransport med tog

Staten kjøper persontransporttjenester med tog. I Prop. 1 S (2010-2011) er det redegjort for hva bevilgningen på posten skal gå til og hvem mottakerne er. Mesteparten av kjøpet gjelder NSB AS, men det foretas også kjøp fra NSB Gjøvikbanen AS på Gjøvikbanen og SJ på Ofotbanen (via Rikstrafiken). NSB har en samarbeidsavtale med SJ som utfører transporten Oslo - Stockholm. I betalingen til NSB inngår også tilskudd til Bratsbergbanen i Telemark.

Kap. 1370 Posttjenester

Post 70 Kjøp av post- og banktjenester

Posten Norge AS er pålagt å utføre leveringspliktige post- og banktjenester, som delvis kan være bedriftsøkonomisk ulønnsomme. Ulønnsomheten finansieres ved enerettsoverskudd og eventuelt statlig kjøp. Behovet det enkelte budsjettår bygger på beregninger fra Posten Norge AS. Når budsjettåret er omme, foretas en etterregning av bevilgningen og er det utbetalt for mye må Posten Norge AS tilbakebetale dette, inkl. renter.

Gjennomgang av utbetalinger på andre poster

Kap. 1300, post 01 Driftsutgifter

Samferdselsdepartementet har på denne posten identifisert følgende utbetalinger som kan karakteriseres som tilskudd:

- ATM-forum – Det ble i 2011 tildelt 100 000 kr til ATM Norge (Air Traffic Management, dvs. flysikring og trafikkstyring) etter henvendelse fra ATM Norge. Prosjektet fikk tildelt midler fordi det ble ansett som et innspill i forbindelse med departementets vurdering av om Samferdselsdepartementet skal støtte et forskningsprogram som medlemsbedriftene i ATM-forum kan søke på.
- Breibandskonferansen – tildelt 50 000 kr. Tildelingen gjaldt støtte til gjennomføring av Nasjonal breibandskonferanse i mars 2011.
- ICAO Safety Fund – tildelt 100 000 kr i støtte til ICAOs miljøarbeid.

Kap. 1301, post 21 Utredninger vedr. miljø, trafikksikkerhet mv.

Samferdselsdepartementet har på denne posten identifisert følgende utbetalinger som kan karakteriseres som tilskudd:

- Tidsskriftet Samferdsel – 250 000 kr. Et slikt tilskudd har vært gitt i flere år på grunnlag av søknad fra Transportøkonomisk institutt. Begrunnelsen har vært at tidsskriftet gir et bidrag til kunnskapsformidlingen på samferdselsområdet.
- Transportøkonomisk institutt – 1 mill. kr. Støtten er knyttet til en rekke mindre EU-prosjekter og gjelder dekning av utgifter knyttet til nasjonal delfinansiering, utarbeiding av prosjektsøknader mv.
- Revisjon av trafikksikkerhetshåndboka - 250 000 kr. Det gis et årlig tilskudd til Transportøkonomisk institutt for å oppdatere håndboka som et ledd i en kontinuerlig oppdatering. Transportøkonomisk institutt har rettigheter til innholdet i boka.

Kap. 1320, post 30 Riksveginvesteringer - til disposisjon for Samferdselsdepartementet

På kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, stilles 5 mill. kr til disposisjon for Samferdselsdepartementet, jf. tabell på s. 58 i Prop. 1 S (2010-2011).

Midlene skal benyttes til prosjekter på riksvegnettet, til organisasjoner som jobber for bedre trafikksikkerhet m.m. I 2011 ble det utbetalt til sammen 1,7 mill. kr av det avsatte beløpet på 5 mill. kr, fordelt på:

- 0,5 mill. kr - Ja til trafikklykke/Ringsakerprosjektet, Hedmark
- 1,2 mill. kr – rv 13 Tyssedal sentrum, ulike tiltak, Hordaland

Ringsakerprosjektet som er omtalt på s. 288 i St.meld. nr. 16 (2008-2009), var et samarbeidsprosjekt mellom Statens vegvesen, politiet, Ringsaker kommune, Trygg Trafikk og Hedmark trafikksikkerhetsutvalg. Hedmark fylkeskommune overtok prosjekteierskapet fra Statens vegvesen. I den forbindelse søkte fylkeskommunen om

midler for 2011 til et forprosjekt i 3-5 kommuner. Midlene skulle gå til dybdeintervjuer, gjennomgang av ulykkesstatistikk og kartlegging av lokale utfordringer for å vurdere tiltak i den enkelte kommune. Ved tildelingen ba departementet Hedmark fylkeskommune redegjøre for bruken av midlene, samt sende et eksemplar av rapporten av forprosjektet.

Oppfølging

For å sikre at Samferdselsdepartementet har en tilfredsstillende tilskuddsforvaltning vil departementet løpende vurdere behovet for å forbedre departementets kompetanse på dette området. Jeg vil vise til Direktoratet for økonomistyrings arbeid med å formidle kunnskap om økonomiregelverket, herunder tilskudd, og utvikling av metode for god tilskuddsforvaltning, som vil være viktig i denne sammenheng.

Departementet vil også vurdere posteringene på de to driftspostene og den potten som er avsatt til disposisjon for Samferdselsdepartementet på Statens vegvesens budsjett. Disse postene skal ikke brukes til utbetaling av tilskudd. Samferdselsdepartementet vil vurdere bruken av tilskuddsposter dersom det er aktuelt med slike utbetalinger i framtida.

Med hilsen

Magnhild Meltveit Kleppa